

**Katri Raik** (42), Tartu Ülikooli Narva kolledži direktor, on Narvas elades kogenud nii rõõmu kui ka masendust.

# Piirilinna *parendaja*

TEKST EEVA KUMBERG FOTOD ALEKSEI IVANOV

Kuzja Zverevi, ühe Narva tuntuima kunstniku elusuurst maali endast peab Katri täiuslikuks.

**V**iimase sajandivahe-  
tuse eel, mil tollal  
kolmekümne  
Katri Tartu ülikoo-  
li regionaaltegevust  
koordineeris, otsustas ülikooli  
nõukogu avada Narvas kolledži.  
Katri tahe seda looma minna oli  
mõne meelet vabatahtlik pagen-  
dus tundmatus ja natuke ohtlikus

paigas, talle endale – ülikooli õn-  
neks – oli see uus elueesmärk.  
Ka nüüd, 11 aastat hiljem, on meie  
ajaloolises piirilinnas eestlaste  
osakaal endiselt väga väike –  
ligikaudu 4 protsenti (venelasi on  
80 protsenti). Neid arve peab tead-  
ma, et mõista Narvas tegutsemi-  
se väljakutseid eestlastele.

Akadeemilise kõrghariduse ja

täienduskoolituse, teadus- ja aren-  
dustegevuse kestma jäämise ja  
edendamise eest seismine on vaiel-  
damatult Katri suurim kutsumus.  
Mina olen kindel, et temast saab  
tulevikus ülikooli rektor, Katri ise  
aga on vaoshoitud: "Praegu teen  
kõik endast oleneva, et akadeemi-  
line kõrgharidus oleks Eestis ava-  
tud ka meie venelastele."

**“Plaan elus tagasi minna, näiteks vanale töökohale, on riskantne ettevõtmine.** Oodatakse sedasama, kes ära läks, aga aeg on edasi läinud, inimesed muutunud. Kui naastes hakkasin rääkima kvaliteedist ja eestikeelsest õppest ning teadustööst, rikkus see alguses mõnegi kolleegi tuju. Õnneks on mul kolledžist selge ettekujutus ja sain meeskonna uuesti tööle. Kui inimeste vahel valitsevad head suhted, võib hästi palju ära teha.”

Pärast mõningast pausi lisab Katri, et iga päev muidugi kõik nii roosiline pole. “Vahel kisub ikka väga tüütuks, tundub, et seda kõike on juba öeldud ja tehtud, ja siis luban endale, et ma pärast uue hoone valmimist kauaks kolledžit vedama ei jää.”

Katril on võime näha n-ö suurt pilti, mõista ja suunata protsesse. Samal ajal häämmastab ta oskusega märgata detaile, sekkuda töösse igal tasandil. Hoides alati meeles, et kõige taga on inimene koos oma rõõmude-muredega, on Katri juhi ja kolleegina äärmiselt toetav.

“Aastatega olen õppinud õige asja eest tunnustama. Ma ei ole ju juhtimist tudeerinud, tarkus on kodust pärit. Mu isa on mu suurim eeskujud, ema on eluaegne tuntud koolijuht, vanem vend on teinud juhitööd. Meil oli direktorite perekond, katsu siis ise teistmoodi,” naerab Katri. Tunnistades, et on lähedalt näinud ka juhiks olemise ohte – laotad ennast laiali, elad

ideele, kollektiivile, protsessile, ja lõpuks ei leia enam ennast üles. “Vene- ja eestikeelses kollektiivis hakkavad ikka vahel ukseid paukuma ja hääli läheb kõrgemaks.”

Kogemuse põhjal teab Katri, et naisjuht peab olema naine, ema ja õde ühes isikus. “Pead olema ilus ja hoolitsetud, hea, rõõmus ja tähelepanelik, sest maailm koosneb paljudest olulistest pisiasjadest. Juhid iga raskema koosoleku ära, kui hakkad ise kohvi valama. Ükskõik, mis ei juhtuks, pead jääma inimeseks. Enda üle peab oskama naerda, huumorisoonele ellu ei jää.”

## “Enda üle peab oskama naerda, huumorisoonele ellu ei jää.”

Katri tunnustab, et on Narvas paljude rõõmude kõrval saanud ka tõsise depressioonikogemuse. “Koo mõistmisega, et kõigest on võimalik taastuda ja täie jõuga tööd jätkata. Tuleb endale ausalt otsa vaadata ja elada, nagu oskad. Varem oli mu kodu rohkem avatud, külalisi käis palju. Nüüd eelistan privaatsemat elu. Mul on vaja koju tulla, raamatut lugeda ja aeg maha võtta. Mõtlen järele, ei piitsuta ennast, vahel luban endal olla õnnetu, kurb, tige. Sõpruses ja armastuses olen ma keskmisest kirklikuma temperatuuriga inimene. Mul on kuldaväärt sõbrad ja veel mõned väga kallid inimesed.”



FOTO ERAKOGU

## Palju häid ideid

AIRE LUTS-VÄHEJAUS,  
ENDINE KOLLEEG TÜ-ST

Katri on suurte väljakutsete inimene, kes on pühendunud ühiskonna ja ülikooli teenimisele. Tal on tohutult palju häid ideid ja energiat nende elluviimiseks. Suurte asjade kõrval ei unusta Katri kunagi inimesi. Tema isiklik tähelepanu on siiras ja väga toetav ning pole teemat, millega tema poole ei võiks pöörduda. Katril on võime näha elu teistest laiemalt ja rohkem teha. Mul on hea meel, et olen saanud temaga koos töötada.

**“Võtame Narvat tihti kui Eesti muret.** Kunagi ütles president Lennart Meri, et meie venelased ei ole mitte meie õnnetus, vaid meie rikkus. Narva on meie väljakutse, mitte õnnetus. Vahel on kummaline tõdeda, et edendame kolledžis ka vene kultuuri, teeme olümpiaade, venekeelseid avalikke loenguid kohas, kus oleme ise uusasukate, varjaagidena, nagu meid kutsub, sisse tulnud ja keelegi poolest vähemuses. Tekkinud on koguni vene folgi korraldamise idee!”

Ehkki külalisi kodu-Eestist tuleb üha enam, on eesti inimese silmis Narva ikka veel üsna võõras paik. “Tegelikult elame me Narvas üsna tavalist elu: üks töö, üks pood, isegi kino. Sel suvel käis eesti teater Narvas,” rõõmustab Katri, kes kaasmaalastele seltsielurohkel suvel sageli kodulinna tutvustas.

“Siin on tihti tunne, et Eesti pool Narvat on paks klaasmüür, millest venelasele ei olegi nii lihtne läbi minna. Kuhu sa ikka lähed, kui kedagi ei tea ja keelt ei oska? Vene poole ollakse rohkem avatud, aga seal piirab piir. Samas ma usun, et narvakad on Eestile lojaalsed. Tunnen mittekodanikke, kes on Eestile kordades ustavamad kui mõned kodakondsusega narvakad. Oluline on inimeste identiteet, see aga algab kodukohast. Kui inimesed oma kodukohast peavad, peaksid eestlased saama olla eestlased ja venelased saama olla venelased.

Olen ikka öelnud: eestlaste ja venelaste kultuurierinevused pole muud kui keerulised iseloomud. Et sellest aru saada, tuleb maailmas ringi reisida ning tegelikke erinevusi näha. Minu meelest algab tolerantus kolme võõrkeele oskamisest ja reisimisest.”

**Narva kolledži uude majja tuleb Eesti parim õpetajakoolituse keskus, Eesti-Vene kultuuriinstituut, korralik raamatupood. Siin saab vaadata väärtfilme ja end elukestvalt harida.**

